

SÖMÜRGEÇİLİK, ANTI-EMPERYALİZM VE ALMAN İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Dergisi, 2 Mart 2003

Yıldırım Koç

Alman işçi sınıfı hareketi 19. yüzyılda gelişti ve bir dönem uluslararası işçi sınıfı hareketine damgasını vurdu. Birçok ülkenin işçi sınıfı; sendikaları, siyasal partisi ve ekonomik ve toplumsal yaşamın birçok alanını kapsayan örgütlenmeleriyle Almanları örnek aldı. Peki, Alman işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin sömürgeçiliğe, sömürge halklarının kurtuluş ve bağımsızlık mücadelelerine karşı tavrı nasıldı? Tek tek bazı Alman işçilerinin veya gruplarının tavrını sormuyorum. Alman işçi sınıfının çoğunluğunun tavrını sorguluyorum.

Alman işçi sınıfının büyük çoğunluğu sömürgeçiliği onaylıyordu. Ayrıca, uluslararası dayanışma da, gelişmiş kapitalist ülke işçi sınıfının “bağımsızlık, demokrasi ve insan hakları” için yardım yapması değildi. “Dayanışma, yalnızca eşitler arasında mevcuttu.” 19. yüzyılın sonlarında Alman emperyalizmi yayılmacılığa başladığında, “çatışma durumları ortaya çıktığında, emperyalizm, daima örgütlü işçilerin ulusal dayanışmasına güvenebiliyordu”¹.

Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ünlü önderi August Bebel bile, Alman Parlamentosu'nda yaptığı konuşmasında, sömürgelerdeki gelişmelerden habersiz olduğunu söylüyordu. Bebel, sömürgeler konusundaki bir konuşmasında, sömürgelerin getirisinin düşüklüğünden ve sömürgelere yapılan yüksek devlet harcamalarından yakınıyordu. Sömürgeler, emperyalizmin baskısı yağması ve sömürüsü açısından değil, kamu maliyesi üzerindeki yükü nedeniyle eleştiriliyordu. 1912 yılına kadar Afrikalılar ile Alman sosyal demokratlarının birbirlerinden haberleri bile yoktu. Alman sosyal demokrasinin önderlerinden Bernstein ise, 1898 yılında, “üstün uygarlığın kendi etki alanını genişletme hakkını” savunuyordu. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Alman işçi hareketinin çoğunluğu, Alman sömürge imparatorluğunun yeniden canlandırılmasını istiyordu.

Almanya'da işçi sınıfı günümüzde işgücünün (ve tabii ki seçmenlerin) yüzde 89,3'ünü oluşturuyor. Diğer bir deyişle, Almanya emperyalizminin politikalarını uygulayan parlamentonun ve hükümetin belirlenmesinde işçilerin belirleyici rolü söz konusu. Alman işçileri, bilinçsiz, deneyimsiz, aldatılmış veya salak olduklarından mı, emperyalist politikalar uygulayan Alman hükümetlerini seçiyorlar; yoksa, işçi sınıfının çok büyük bir çoğunluğu çıkarlarını bu politikalarda mı görüyor? Almanya'da nüfusun böylesine büyük bir bölümünü işçilerin oluşturduğu düşünülürse, Alman emperyalizminin politikalarında Alman işçilerinin de sorumluluğu yok mu? “Ama Almanya'da sermaye iktidarda” demeyin. Almanya'da iktidarda olanlar seçmeden onay alıyor. “Ama aldatılıyorlar” diyorsanız, sermayenin bunca yıldır başarıyla aldattığı Alman işçilerini siz Türkiye'den mi uyandırıp, sizinle birlikte ulusötesi sermayeye karşı mücadelede yer almasını sağlayacaksınız? Ayrıca, Alman işçisinin yüzde 70'i daha sendikalaşmıyor bile. Almanya'da 2002 yılında sendikalaşma oranı yüzde 29,7 idi.

Alman işçi sınıfı sınıf bilincine sahip değil mi, yoksa Alman işçi sınıfının kısa ve hatta belki orta vadeli sınıf çıkarları Alman emperyalistlerinin sınıf çıkarlarıyla uyuyor mu? Temel soru bu gibi geliyor.

Peki, günümüzdeki Alman sendikaları Alman sermayesine ve hükümetlerine karşı bir tavır alıyorlar mı, gerçek bir uluslararası dayanışmadan yanalar mı? Alman İşçi Sendikaları Federasyonu'nun (DGB) uluslararası dayanışma adı altında kullandığı paranın kaynağına da bakarak, varın siz karar verin.

DGB, 1998 yılında 4,09 milyon Dolar, 1999 yılında 4,14 milyon Dolar ve 2000 yılında da 4,14 milyon Dolar uluslararası sendikal dayanışma harcaması yaptı. Bu harcamalar, Friedrich Ebert Vakfı aracılığıyla gerçekleştirildi. Bu paraların en küçük bir bölümü bile Alman işçilerinin sendikalarına ödedikleri aidatlardan gelmedi. Bu paraların yüzde 100'ü, Alman devletinin parasıydı.

¹ Bkz. Holthoon, F.V. – Linden, M.v.d. (ed), **Internationalism in the Labour Movement 1830-1940**, IISH, 1988.

Almanya emperyalist bir ÷lkedir. Alman emperyalizmi, Yugoslavya'nın parçalanmasında önemli ve hatta belirleyici bir rol oynadı. Alman emperyalizmi günümüzde Balkanlar'da, Kafkaslar'da, Ortadoğu'da ve özellikle de Türkiye'de büyük oyunlar içinde.

Türkiye'de geleceğe dönük sendikal stratejiler çizilirken sormamız gereken soru şu: Günümüzde Alman işçi sınıfı, dedelerinin izinde yürüyüp Alman emperyalizmine destek mi veriyor? Yoksa, IMF'siyle, Dünya Bankası'sıyla, Dünya Ticaret Örgütü'yle, ulusötesi şirketleriyle, Avrupa Birliği'yle, ABD'siyle, NATO'suyla emperyalizme karşı mı çıkıyor? Ulusötesi şirketlerle ilişkilerinde, DGB'nin derdi, Alman kaynaklı şirketlerin fabrikaları başka ülkelere taşımalarının önlenmesi mi; ulusötesi sermayenin, nerede olursa olsun, baskısı ve sömürüsüne karşı işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını gerçekleştirmek mi?

Eğer Alman işçi sınıfının çok büyük bölümü dedelerinin izinde yürüyorsa, temel mücadele çizgisi anti-emperyalist olan Türkiye işçi sınıfı bu insanlarla hangi alanlarda ve nasıl yararlı ittifaklar kurabilir?